

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi P.N.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. I ACa 3630/23,
z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 14 lipca 2026 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Aleksander Stępkowski Grzegorz Żmij]

UZASADNIENIE

Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, która wpłynęła do Sądu Najwyższego 23 czerwca 2026 r., P.N. (dalej: „skarżący”, „powód”), zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o:

1. stwierdzenie, że w sprawie o sygn. akt I ACa 3630/23 zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, nastąpiła przewlekłość postępowania,
2. zlecenie Sądowi prowadzącemu postępowanie podjęcia odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, w tym wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej, która odbędzie się w ciągu 2 miesięcy od dnia doręczenia postanowienia przez Sąd Najwyższy,

3. przyznanie od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego kwoty 5000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej,

4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przypisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle podwójnej stawki minimalnej.

W uzasadnieniu skargi, skarżący wskazał m.in., że akta sprawy wraz z apelacją pozwanego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 30 listopada 2023 r., strony zajęły już stanowiska merytoryczne na piśmie, a chociaż od wpływu akt do Sądu Apelacyjnego upłynęło już 29 miesięcy, w sprawie nie doszło do wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej.

Prezes Sądu Apelacyjnego w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie, wskazując w uzasadnieniu m.in., jakie czynności zostały dotychczas podjęte przez Sąd Apelacyjny w toku postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługuje na oddalenie.

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość

i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla skarżącego zagadnień, które mają być w niej rozstrzygnięte oraz zachowanie się stron, a w szczególności skarżącego. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, w szczególności od tego, czy rozstrzygnięte zostały wszelkie zagadnienia prejudycjalne, bez czego, wyznaczenie posiedzenia rozpoznawczego byłoby przedwcześnie. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 30 listopada 2023 r. i tego samego dnia przeprowadzono w SLPS losowanie sędziego referenta.

W dniu 1 grudnia 2023 r. zarządzono wpisanie sprawy do repertorium ACa oraz rozpoznanie jej według kolejności wpływu.

W dniu 14 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie zażalenie strony pozwanej na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia.

Zarządzeniem z 4 listopada 2024 r. nadano bieg ww. zażaleniu, w tym zarządzono jego doręczenie pełnomocnikowi powoda oraz wezwano pełnomocnika pozwanego do usunięcia braków formalnych apelacji.

Nadto wezwano jednego z pełnomocników powoda od złożenia do akt sprawy pełnomocnictwa procesowego pod rygorem pominięcia podjętych czynności, co nastąpiło 25 listopada 2024 r.

Również 25 listopada 2024 r. wpłynęła fizycznie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpowiedź powoda na zażalenie.

W dniu 27 listopada 2024 r. pozwana usunęła braki formalne apelacji.

Postanowieniem z 18 grudnia 2024 r. zażalenie pozwanej na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia zostało oddalone.

Pismem z 31 grudnia 2024 r. pełnomocnik powoda wniósł o doręczenie odpisu apelacji oraz wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej.

Zarządzeniem z 26 marca 2025 r. poinformowano pełnomocnika powoda o tym, że sprawa nie należy do kategorii spraw pilnych w rozumieniu w § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych, a wobec niewskazania szczególnych okoliczności uzasadniających rozpoznanie sprawy poza kolejnością, o których mowa w § 79 ust. 1 i 3 tego rozporządzenia – czynności w sprawie podejmowane według kolejności wpływu do referatu sędziego.

W dniu 20 maja 2025 r. zarządzeniem stwierdzono, że strona pozwana usunęła braki formalne apelacji.

Postanowieniem z 3 listopada 2025 r. sprawdzono i ustalono wartość przedmiotu zaskarżenia, wzywając pełnomocnika strony pozwanej do uzupełnienia

opłaty od apelacji. Brak ten został usunięty 20 listopada 2025 r., o czym strona pozwana poinformowała pismem, które wpłynęło fizycznie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 27 listopada 2025 r.

W dniu 17 grudnia 2025 r. stwierdzono, że braki formalne apelacji zostały usunięte i zarządzono doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi powoda.

W dniu 7 stycznia 2026 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynęła odpowiedź powoda na apelację pozwaną.

Pismem z 23 kwietnia 2026 r. powód wniósł o wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej.

Zarządzeniem z 12 maja 2026 r. został wyznaczony termin rozprawy na 29 września 2026 r.

W świetle powyższego stwierdzić należy, że stosunkowo długiego czasu, jaki upłynął między wpłynięciem apelacji a wyznaczeniem posiedzenia rozpoznawczego nie sposób uznać za okres beczynności Sądu Apelacyjnego. Podjął on w tym czasie szereg czynności, w tym rozstrzygnięć i doręczeń, które musiały poprzedzać posiedzenie rozpoznawcze.

4. Dla oceny czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania znaczenie ma nie tylko sam sztywny upływ czasu, ale rozważone muszą być wszystkie okoliczności wpływające na przebieg danego postępowania – w tym również podejmowane w jego trakcie przez sąd czynności. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny podejmował czynności, które zmierzały do rozpoznania sprawy. Należyte ich przeprowadzenie wymagało istotnego nakładu czasowego oraz organizacyjnego. Dlatego, stosunkowo długiego czasu, jaki upłynął między wpłynięciem apelacji a wyznaczeniem posiedzenia rozpoznawczego nie sposób uznać za okres beczynności Sądu Apelacyjnego. Podjął on w tym czasie szereg czynności, w tym rozstrzygnięć i doręczeń, które musiały poprzedzać posiedzenie rozpoznawcze.

Choć nie sposób wykluczyć, że niektóre z tych czynności mogły zostać przeprowadzone z większą sprawnością organizacyjną, to jednak całościowa analiza przebiegu postępowania apelacyjnego nie daje podstaw do stwierdzenia jego przewlekłości. Sąd Apelacyjny konsekwentnie podejmował niezbędne czynności w odpowiedzi na pisma stron oraz w celu zapewnienia formalnej gotowości sprawy do rozpoznania. Działania te – choć rozciągnięte w czasie – nie mogą być całościowo uznane za przejaw wadliwego procedowania, którego rezultatem byłaby zwłoka w rozpoznaniu sprawy.

Dlatego też upływ czasu poprzedzający rozpoznanie sprawy nie stanowił bezczynności Sądu Apelacyjnego naruszającej prawo skarżącego do uzyskania rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki.

Ostatecznie Sąd Apelacyjny wyznaczył także termin rozprawy na 29 września 2026 r., co rokuje jej nieodległe zakończenie.

5. Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Tomasz Demendecki Aleksander Stępkowski Grzegorz Żmij

[K.O.]

[a.ł.]